

VIJESTI TEMA CRNA HRONIKA PODGORICA CIVILNI SEKTOR DIJALOG ASTROLOŠKI TRANZITI

SI

DRUŠTVO / TEMA

Profesori i Univerzitet moraju biti autonomni

Svuda u svijetu profesor, naučnik je autonoman čovjek. Ovdje kod nas izgubljena je nezavisnost institucije univerzitetskog profesora. Naučne institucije i centri koji se bave naukom ovdje su više birokratizovane. Naše naučne institucije su izgubile autonomiju, a bez nje nema ni mogućnosti samostalnog razmišljanja.

Objavljeno: 15. 10. 2013 - 21:48

Promijenite veličinu teksta:

Komentari (17)

Profesor Elektrotehničkog fakulteta prof. dr **Radovan Stojanović** ocijenio je za *Portal Analitika* da bi trebalo revidirati postojeći sistem primjene Bolonjske deklaracije na Univerzitetu Crne Gore.

- Mislim da je došlo vrijeme kada se mora preispitati sistem „Bolonje“. Kao i u mehanici gdje se svaki sistem nakon određenog vremena mora podesiti, tako moramo vidjeti da li je Bolonjski koncept odgovorio realnim potrebama i kako se pokazao u praksi, jer činjenica je da imamo hiperprodukciju, i žao mi je kada vidim svoje studente da nemaju gdje da se zaposle. Prije nekoliko godina rekli smo da je „Bolonja“ ideja, a već danas možemo govoriti o tome da li je ona dala rezultate i kakvi su. Mogu reći da je ona svuda različito implementirana, negdje, poput Njemačke i Francuske nije ni u potpunosti implementirana. Mislim da je „Bolonja“ na neki način bila više fenomen našeg „lijepljenja“ na reformske parole, žrtvovanje da pokažemo da smo reformistički opredijeljeno za sve i svašta, nego dublje i konkretne analize. Nju treba revidirati i analizirati, ističe profesor **Stojanović**.

ZA MOJ PRVI DOM

DOČEKAJTE NAS KAKO ZASLUŽUJEMO!

Uplatite vaš euro za moj prvi dom
- Opštu bolnicu Kotor

Račun: 530-11957-32,
svrha uplate: Moj prvi dom

AKCIJU podržao portal Rotary Club of Budva

NAJNOVIJE

NAJČITANIJE

PRIČA ANALITIKE: Patriota
prije 8 sati, 1 minutu

ŽIŽEK: Vrijeme je za razbijanje ljevičarsk...
prije 8 sati, 16 minuta

Andro Martinović govori na kursu "Književn...
prije 8 sati, 31 minutu

Vavrinka preko Mareja do polufinala sa Fed...
prije 8 sati, 35 minuta

Kako razmišljaju i osjećaju teroristi?
prije 8 sati, 55 minuta

BH Airlines se gasi do kraja godine
prije 9 sati, 5 minuta

Kakav peh: Radmila Petrović preskače SP!
prije 9 sati, 9 minuta

Ipak, za sadašnje stanje u visokom obrazovanju ne krivi samo *Bolonjsku deklaraciju*, koja je sama po sebi tekst uopštenih principa, već tvrdi da se radi o crnogorskom mentalitetu takmičenja u "implementaciji savremenih ideja".

Sagovornik *Portala Analitika* je redovni je profesor Elektrotehničkog fakulteta (ETF) Podgorica. Diplomirao je na fakultetu gdje predaje, dok je doktorirao na Univerzitetu u Patrasu u Grčkoj. Rukovodio je ili učestvovao u velikom broju međunarodnih projekata, bilateralnih i nacionalno naučno-istraživačkih projekata, poput FP6, FP7, TEMPUS, NATO... Dr **Stojanović** je ekspert Evropske unije za programe EACEA i EUROMET i partner direktor NATO GEPSUS projekta. Učestvovao u razvoju znatnog broja visokotehnoških proizvoda, te publikovao preko 150 naučnih i stručnih radova na svim nivoima. Član je velikog broja programskih i naučnih komiteta internacionalnih konferencija, časopisa i asocijacija. Profesor **Stojanović** je osnivač Centra za primijenjenu elektroniku na ETF-u. Jedan je od pokretača Forum univerzitetskih profesora i istraživača (FUPI), te utemeljivač Crnogorske asocijacije za nove tehnologije (MANT) i MECO konferencije, jedine naučno indeksirane u Crnoj Gori. Član je i *Think Tank tima* Ministarstva prosvjete. Kako kaže, u društvenom životu pobornik je demokratskih, akademskih sloboda i zdravih stilova života. Za svoj rad nagrađivan je isključivo na međunarodnom nivou.

Profesor **Stojanović** smatra da je komercijalizacija obrazovanja doprinijela padu kvaliteta.

- Na obrazovanje gledam iz **Ajnštajnovog** ugla „obrazovanje ono što vam ostaje kada zaboravite sve što ste naučili u školi“. Dobra je škola ona koja vas nauči da je vaše znanje vrlo ograničeno i malo ostrvo u okeanu. Dok vam je za nauku potrebno da imate školu, da ste stalno utrenirani i da ste stalno u toku i u novim stvarima i otkrićima. Još jedna razlika ogleda se u tome što je obrazovanje „nižeg nivoa“ i što je populistički orijentisano. Mislim da svako ima pravo na besplatno obrazovanje, te da je priča o obrazovanju koje se plaća, koje vlada kod nas u posljednje vrijeme, proistekla iz našeg površnog gledanja i relativizacije stvari. Nedavno sam se vratio iz Finske, oduševilo me je da je obrazovanje besplatno, uključujući strance. Trenutno imaju najjači edukativni sistem na svijetu. Komercijalizacija obrazovanja nanijela je dosta štete njegovom kvalitetu i poremetila sistem vrijednosti u istom, ističe dr **Stojanović** u razgovoru za *Portal Analitika*.

ANALITIKA: Trenutno je kod nas u zamahu hiperprodukcija visoko-obrazovanog kadra. Od 8.000 svršenih srednjoškolaca njih 7.000 je upisalo neki fakultet. Kako objašnjavate aktuelnu situaciju u visokom obrazovanju? Šta mislite o reformi obrazovanja i uvođenju „Bolonje“ u naš sistem?

STOJANOVIĆ: Ja sam dijete prosvjetnih radnika i odrastao sam sa knjigom u ruci. Od kada znam za sebe uvijek je obrazovanje bilo u reformi. Vjerujte mi ništa se nije dogodilo. Mnoge reforme nisu donijele rezultate u obrazovanju. Od samog početka sam imao rezerve prema „Bolonji“ i od samog početka bio skeptičan, dozvolite mi da budem sumnjičav. Kada se pogleda u njen izvorni tekst, „Bolonja“ ne šalje nikakav plan rada, već su u pitanju preporuke. Nema konkretne elaboracije šta treba raditi. Baš zbog toga, po mom mišljenju, što nije imala neke konkretne implementacione korake došlo je do manipulacija nje same, jer je „Deklaraciju“ svako tumačio na svoj način. Svako se pozivao na „Bolonju“ da opravda svoje činjenje, svoje ideje, ne rijetko biznis i slično, što nama kao naciji nije strano. Uvijek se „lijepimo“ vrlo lako na neke generalne ideje, floskule i drugo da opravdamo činjenje. Nekada je bila popularna i „Šuvarica“, škola **Stipe Šuvara** koji je implementirao svoju doktorsku disertaciju u obrazovni sistem u bivšoj Jugoslaviji. Tada su na primjer počeli da se školuju istraživači, te sam po tom sistemu ja pomoćni istraživač u fizici, a tvrdim da ni sada nisam pomoćni istraživač sa svim svojim znanjem i iskustvom, pa „aktivna miroljubiva koegzistencija“, pa „evro-atlanske integracije“ itd. itd. Ne rijetko se vraćalo na stara rešenja, jer po mom mišljenju klasični sistemi veoma dobro funkcionišu i izdržali su probu vremena.

ANALITIKA: Da li je „Bolonja“ kriva za trenutno stanje u crnogorskom obrazovnom sistemu?

STOJANOVIĆ: Stanje u nauci i obrazovanju predstavlja miks u kome se ne može kriviti „Bolonja“ za sve koja je dala preporuke u smislu mobilnosti, ECTS kredita sve u smislu kontinuiteta obrazovanja bez obzira na državne granice. Međutim, ono što se desilo kod nas,

pa bogami i u velikom broju drugih zemalja, nema veze sa „Bolonjom“. Ona je više tumačena kao stvar mode i mislim da je došlo vrijeme da se ista mora preispitati i podesiti. Kao i u mehanici gdje se svaki sistem nakon određenog vremena mora podesiti i prilagoditi, ništa strašno, tako moramo vidjeti da li su studije odgovorile na realne potrebe, jer činjenica je da imamo hiperprodukciju, i žao mi je kada vidim svoje studente da nemaju adekvatno zapošljenje ili da rade manuelne poslove. Prije nekoliko godina „Bolonja“ je bila ideja, danas imamo dosta rezultata koje treba objektivno analizirati. Mogu reći da je ona svuda različito implementirana, negdje, poput Njemačke i Francuske je samo blago implementirana, negdje polovično, regulisane profesije kao medicina su ostale iste. Mislim da je „Bolonja“ na neki način bila više forma našeg lijepljenja na reforme, žrtvovanje da pokažemo reformističku opredijeljenost nego stvar konkretne potrebe. Nju treba revidirati i analizirati. Na primjer, u trajanju studija, trogodišnji bečelor je pao u praksi, svi student i dalje završavaju četiri ili više godina. U struci kojom se bavim dipl. inženjer je „zlatni standard“ nikako specijalista itd itd. Sigurno stari sistem treba popraviti ali ne na ovakav način kako je odrađeno.

ANALITIKA: Koliko bavljenje naukom uopšte ima smisla u Crnoj Gori; da li država podstiče naučna istraživanja?

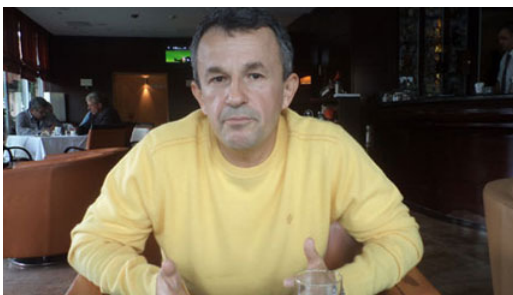
STOJANOVIĆ: Baviti se naukom je velika stvar. U Crnoj Gori nauka postoji na nivou 20-ak pojedinaca - entuzijasta koji taj posao rade. Iako Ministarstvo nauke, mora se priznati, ulaže enormne napore da se stanje popravi i nauka omasovi, nekako su, po mom mišljenju, u pitanju problemi druge prirode. Veliki problem jeste autonomija naučnika i institucija. Svuda u svijetu profesor, naučnik je autonoman čovjek. Ovdje je taj princip izgubljen. Naučne institucije i centri koji se bave naukom i suviše su birokratizovani. Bez autonomnog razmišljanja nema rezultata. U suštini, vrlo su jake birokratske prepreke koje sputavaju nauku. Danas se naučnici više bave pisanjem izvještaja i popunjavanjem formulara nego naukom. Većina ideja završava u formi „reporta“ koji završe u nekoj ladici i nikada ne ugledaju svjetlo dana.

Ne može se nauka birokratizovati. Mala ulaganja nekada mogu dati velike rezultate, ako je ideja jasna i stvari „posložene“. U praksi imamo apsurdne situacije. Na primjer za kupovinu bilo kakve sitne potrepštine, instrumenata ili reagensa je potrebno par godina. Zamislite da ste naučnik i da vam u toku noći na pamet dođe neka ideja koja mijenja postavku vašeg eksperimenta, ili jednostavno trebate to da probate na neki drugi način. Brzo će vas proći, ili će te istu zaboraviti jer treba da pišete zahtjeve, godišnje planove, prijave za tender. Ne rijetko trošimo svoje pare, od same pomisli šta nas čeka. Administrativne prepreke su prema mom mišljenju glavni problem u nauci, od vrha sistema do obračunskog činovnika. Jednostavno, nemoguće je razviti novi proizvod, što je i glavni cilj, u državnoj instituciji.

ANALITIKA: Šta još „koči“ razvoj nauke kod nas?

STOJANOVIĆ: Jedan od problema naše nauke jeste i vrednovanje naučno-istraživačkog rada. Sama ideja naučnog rada, naučnika i institucije nauke izgubila je smisao od poplave ljudi koji se bave naukom. Na nivou samog naučno-istraživačkog rada došlo je do situacije „public or vanish“ (publikuj ili nestani), do naukometrije. Treba da klasifikujemo naučno-istraživački rad po broju publikacija koje se objavljuju u određenim žurnalima i koji imaju određeni faktor uticaja.

U toj situaciji mnogi su se okrenuli pisanju naučnih radova kako bi zadovoljili administrativnu normu i sakupili određeni broj poena za neki projekat ili izbor u naučno zvanje. Ne kažem da to nije potreban parametar, ali isto tako nije ni dovoljan za razvoj jednog društva. Od objavljivanja naučnih radova pojedinci imaju ličnu satisfakciju, ali društvo nema koristi. Naučnik treba da doprinese opštoj koristi, prije ili kasnije. Opet je u pitanju populističko razmišljanje i naše prihvatanje svega i svačega bez preispitivanja, te smo se tako „nalijepili“ na strategiju da je potreban ogroman broj naučno-istraživačkih radova za napredovanje. Imamo veliku produkciju radova, a nemamo nijednu firmu koja je razvila visoko-tehnološki proizvod. Vrednovanje naučno-istraživačkog rada treba da se bazira na našem uticaju u društvu i lokalnoj zajednici, podizanju svijesti kod ljudi, kao i konkretnoj izradi proizvoda.

ANALITIKA: Mislite da ima upotrebnu vrijednost u svakodnevnom životu?

STOJANOVIĆ: Da. Proizvod se ne odnosi samo na materijalno, već na nešto što je korisno i ima svrsishodnu ulogu. To mi u nauci nijesmo uspjeli, iako je Ministarstvo nauke uložilo velike napore i dalo veliko pare. Kada morate da zadovoljite sve registrovane naučnike, napravite

uranilovku, zadovoljite lepezu ljudi koji se bave svim mogućim naukama, kada svima po malo date onda se svi po malo bavite naukom. Mi smo mala teritorija, statistički i biloški je nemoguće u zemlji sa 600.000 stanovnika razvijati sve naučne oblasti. Pogledajte primjere iz svijeta. Svaki univerzitet je prepoznat po nečemu specifičnom, po oblasti kojom se bavi, a nerijetko morate putovati nekoliko stotina kilometara do univerziteta ili centra sa drugim "specijalitetom".

Po mom mišljenju, u Crnoj Gori mogu da egzistiraju par jakih naučnih grupa, kakvih imamo, ali ne i tridesetak ili pedesetak, te da se svako bavi naukom. Vrlo je teško danas razlučiti kod nas ko se bavi naukom, a ko samo "hobira". Kod nas je broj doktora nauka, profesora, naučnih institucija, poprimio zabrinjavajuće dimenzije, tako da se bojim da smo izgubili kontrolu i da se to teško može vratiti u neki sistem vrijednosti.

ANALITIKA: Šta je sa „odlivom mozgova“ i kako da spiječimo tu pojavu?

STOJANOVIĆ: Problem naše naučne emigracije i transfer tehnologije je veoma izražen. Svoje studente i saradnike danas srijećem na svim svjetskim univerzitetima i naučnim institucijama. Simboličan broj njih je dao doprinos matici. Ne postoji volja da se ti ljudi angažuju kod nas. Mislim da bi njihovo uključivanje u naš razvoj bilo mnogo korisno i da bi sa malim sredstvima mogli napraviti bum.

Neka mi bude oprosteno, za mnoge stvari **Staljin** je bio u krivu, ali jeste bio u pravu kada je rekao „kadrovi rješavaju sve“. Takvih ljudi mi imamo mnogo. Njihov uticaj na kreiranje društvenog i naučnog života u Crnoj Gori je minimalan. Ti ljudi bi mogli da poguraju naprijed nauku u Crnoj Gori. Jedan od problema je i nemogućnost uključivanja mladih ljudi u naučno-tehnološki rad. Već odavno su fondovi za stipendiranje mladih istraživača na fakultetima, univerzitetima, institutima ukinuti. Ne možete da regrutujete novog čovjeka zbog administrativnih i drugih prepreka. Ne možete ga osloboditi školarine ako je dobar student. Ne postoji sistem naučne regrutacije mladih ljudi. Po sadašnjem stanju stvari, ne možete studenta postdiplomca povesti ni na naučni skup ili mu platiti putni nalog da pođe na naučnu konferenciju. Ne možete ga poslati nigdje, jer on nije član fakulteta, i ako ima potpisan ugovor o studiranju. Isto vam je kao da imate fudbalski klub, ali na utakmicu ne idu igrači nego članovi uprave. Nema šanse da pomognete tom mladom čovjeku. Ne možete čak ni angažovati kolege iz drugih institucija iako je to preporučljivo radi multidisciplinarnosti, od strane EU, naše lokalno zakonodavstvo ne poznaje taj mehanizam. Možete da imate projekat, ali mu institucionalno ne možete pomoći. Nadovezano na taj problem jeste i nemogućnost uključivanja stranaca. Poznata je stvar da u svim svjetskim laboratorijama rade stranci i produkuju fantastične rezultate, podižući nivo lokalnih zajednica i društva.

ANALITIKA: Šta je potrebno, u pogledu državnih i društvenih stimulacija, da nauka u Crnoj Gori bude na većem nivou?

STOJANOVIĆ: Institucije koje se bave naukom moraju biti nezavisne, zaista autonomne. Po mom mišljenju i državni Univerzitet treba da bude autonomna institucija u pravom smislu. Imamo zakone o svemu i svačemu, bilo kakvoj agenciji, a nemamo zakon o univerzitetu, koji je nacionalno bogastvo Crne Gore, ne manjeg obima od nekog nacionalnog parka, nego ga tretiramo u sistemu i Zakonu o visokom obrazovanju, što znači da je pod direktnom ingerencijom administratora. Univerzitet treba da je strogo autonoman i demokratski. Smatram da iako država finansira univerzitet on treba da bude vlasništvo mladih ljudi – studenata. Država treba da podržava stvari od opšteg dobra, te da mladim ljudima autonomiju da oni sami odlučuju. Jedino kao takav, autonoman, u finansijskom smislu, smislu odlučivanja, kao i demokratskih izbora na samom univerzitetu ima budućnost. Treba da podrži različita mišljenja i ne kažnjava "disidente", čija je prirodna larva univerzitet. Nijesam u svijetu sreo da Upravni odbor ima tolike ingerencije, više je simboličan, savjetodavan i orjentisan u obezbjeđivanju sredstava i širenju osjećaja poštovanja prema univerzitetu. Više su to akademska tijela.

Univerzitet treba da je primjer vršenja demokratskih izbora i to na svim mogućim pozicijama, sa više kandidata, kampanjom, uključivanjem studenata i sl. Ta autonomija mora da bude uzrađena. Posljednjih godina smo dosta nazadovali u smislu autonomije univerziteta, naučnih institucija, ličnosti, autonomiji iskazivanja javnog stava i sl. Smatram da je to korak nazad, jer koliko se sjećam univerzitet je nekada bio centar previranja i u svemu je učestvovao, u čemu sam lično dao skroman doprinos. Više je to rezultat nerazumijevanja suštine akademije nego nekog negativnog scenarija. Univerzitet treba da se ohrabri da generiše nove ideje i nove stvari, a ohrabriti se može jedino ako je neko autonoman i nezavistan. U tom slučaju ne možete da prijetite da ćete ukinuti budžet ili ga smanjiti. Kao što ne smijete u sudstvu uticati na proces donošenja odluka. Možete fakultetima reći da nema novca i da se snađu sami, ali ne možete uticati na njihovu unutrašnju strukturu, ko će da ih predstavlja i sl. Znači, autonomija, univerziteta, fakulteta, profesora i na kraju studenta je logičan slijed. Opet kažem donijeli smo zakone o svemu i svačemu pa bi trebalo i o univerzitetu jer je državni univerzitet od nacionalnog značaja. Bez autonomnog i demokratskog duha nema ni razvoja ostalih stvari.

ANALITIKA: Nekada smo imali situaciju da su profesori, naučnici i akademici bili kreatori javnog mnjenja. Danas imamo situaciju su rijetki oni koji izlaze u javnost sa svojim

stavovima, posebno oko pitanja od društvenog značaja. Recimo, imamo problem energetske izvora, ali su rijetki primjeri javnog iznošenja stavova eksperata i profesora. Zbog čega to čutanje?

STOJANOVIĆ: Smatram da su pravi eksperti umorni, dosta im je "sizifovanja". Možete nešto da uradite jednom, dva ili više puta, ali ako vidite da to nema konkretne rezultate i da se to –narodski rečeno ne prima - vi ćete odustati. Mislim da više ne postoji prostor za angažman pravih eksperata, jer je veliki broj eksperata preplavio vladin i nevladin sektor. Nema potrebe za angažovanjem stručnog mišljenja, jer na kraju krajeva dobiće samo klimanje glavom, ili poslovično odobravanje, a u praksi će biti drugačija situacija.

S druge strane, imate i situaciju da ako nešto kažete što se ne uklapa u aktuelnu šemu možete navući probleme. Sokrat je učio da kada postoji opasnost da je oprošteno da se začuti. Ne vole ljudi da imaju bilo kakve probleme zbog iznesenog mišljenja i iskazanog javnog stava. Dominantna je i politička pripadnost eksperta. Ako imate eksperte koji pripadaju grupaciji koja je trenutno, ne samo u državi, nego na nivou bilo koje institucije u posjedu moći, on je veći ekspert i više se cijeni do njegovog mišljenja, nego suprotno. Taj način angažovanja eksperata je problematično pitanje. Mislim da imamo više eksperata nego što nam je potrebno i da ćemo ih iz dana u dan sve više i više, a da će malo rezultata pružiti. Ekspert treba da je kompletan čovjek koji neće misliti da je njegovo mišljenje najjače i najdominantnije. Zabluda je eksperata kada misle da je njihovo mišljenje jedino. Bilo bi poželjno kada bi imali smisao za balans. Da odslušaju obje strane i argumente, te onda donese balansirano mišljenje i iznese stav. Uspješna su društva i pametni pojedinci koji imaju osjećaj za balans.

ANALITIKA: Šta mislite o pojavi privatnih univerziteta kod nas?

STOJANOVIĆ: Na to pitanje gledam dvojako. Nemam ništa protiv pojave privatnih univerziteta u Crnoj Gori i smatram da su unijeli neku pozitivnost. Nije dobro kada ste jedini i konkurencija je dobra stvar. Privatni univerziteti u Crnoj Gori ipak su izašli na tržište. Uzmimo primjer par američkih privatnih univerziteta, mada je upitno koliko su privatni. Taj model se pokazao efikasnim, ali ne zbog kvaliteta koji su oni imali u početku već zbog kvaliteta koji su izgradili vremenom. Taj njihov kvalitet je proistekao iz borbe za opstanak. U situaciji koju su uslovljavale borba za opstanak i pronalazjenje finansijskih sredstava, ti univerziteti se nisu nosili mišlju stipendiranja i finansiranja, pisanja naučnih radova, već su razvijali proizvode i tehnologiju, napravili silicijumsku dolinu. Uticali su pozitivno na društvo. Njihov model je više bio orijentisan prema tržištu i razvoju tehnologija i svrsishodnih rješenja. To je pozitivna stvar koju su donijeli privatni fakulteti uopšte. Kada su u pitanju crnogorski privatni univerziteti, jeste pozitivno uključivanje ljudi o kojima sam prije govorio, naša sjajna intelektualna emigracija. Ti ljudi su donijeli nove ideje i vjetar. Pojavila se nada za naše ljude u inostranstvu da mogu da se vrate u domovinu i pomognu Crnoj Gori, makar zaposleni na privatnim fakultetima. Na državnom univerzitetu nema šansi za novi kadar, nema programa podmlađivanja, i stvari su na žalost zapečaćene. Ima i čuvene akademske sujete koja ne želi da uključi nikoga jer se radi o konkurenciji koja može potamniti slavu. Ne samo naš, i drugi državni fakulteti su slični. Privatni fakulteti su u tom domenu donijeli iskorak. Međutim, broj privatnih univerziteta, tačnije fakulteta treba biti doziran na par koji su zaista kvalitetni i strogo samoodrživi, jer će to biti bolje za njihov kvalitet.

ANALITIKA: Kako ocjenjujete kvalitet privatnih univerziteta?

STOJANOVIĆ: Ono što smatram negativnim domenom pojavljivanja privatnih univerziteta jeste zaista -izuzimajući par škola i fakulteta – pitanje njihovog kvaliteta. U toj velikoj tržišnoj predijeljenosti oni su nekada i zanemarili kvalitet, pa su proizvodili dosta tanak kadar. Dala im se mogućnost da imaju magistarske i doktorske diplome, da generišu kadar visokog nivoa. U tom smislu njihova pojava je dosta diskutabilna. Kada se razmišlja o evropskim integracijama, Evropa je više opredijeljena za državne univerzitete. Mali je broj privatnih univerziteta u na primjer Njemačkoj i Francuskoj. Takođe, rijetki su primjeri da se osobe koje su završile privatne fakultete zapošljavaju u državnim službama posebno u parlamentarnim republikama. Još uvijek u Evropi prema privatnim univerzitetima imaju rezerve. Međutim, i u tim zemljama postoje veoma respektabilni privatni fakulteti. Smatram da treba da postoje, ali ne privatni fakulteti po svaku cijenu, u ugostiteljskim objektima, već dobri privatni univerziteti ili bolje privatne institucije i fakulteti jakog rejtinga.

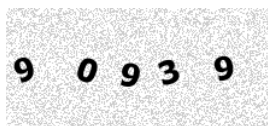
Ako privatni univerziteti pođu ka principu kvaliteta i disperziji lične moći nekog pojedinca koji nema veze sa naukom, to će biti pozitivna promjena. Međutim, ako budu iskorišćeni isključivo za sticanje materijalnog bogatstva onda to - neće biti pozitivna pojava.

ANALITIKA: Za kraj, kako dolazite sa Elektrotehničkog fakulteta, a kod nas je pitanje izvora energije uvijek aktuelno - koje izvore energije Vi predlažete kao najbolje za Crnu Goru?

STOJANOVIĆ: Problem energije je dominantan problem, jer ako imate energiju imate sve. Energetski izvori donose profit i oni generišu zapošljavanje, opstanak i drugo. Energija je pitanje

koje uključuje ne samo elektro inženjere, već i mašince i građevince, kao i čitavu društvenu zajednicu. Po mom mišljenju treba praviti energetske izvore bez alternative. Zbog našeg "dokonluka" napravljena je situacija da su svi stručnjaci, a mi i dalje nemamo dodatnih energetskih izvora. Alternativna energija je dobra energija, ali daje samo mali procenat potrebne energije i uz to se ko-finansira. Ne može zadovoljiti naše potrebe kao ni potrebe drugih zemalja. Klasični izvori, hidroelektrane srednje i male, ali ne priča nego stvaran rad, jer svakog dana kroz naše rijeke protiče toliko energije, a tu leži novac. Možda ću Vas začuditi, ali ne treba bježati ni od nuklearne energije. Možda nama kao maloj zemlji nije potrebna nuklearna elektrana, ali u svijetu to nije tabu tema. Nuklearna energija nije prokletstvo već najveće dostignuće ljudskog uma. Zadovoljavaju se velike potrebe za energijom, a tehnologija je usavršena. Mnoge zemlje koje su se priključile Evropskoj zajednici su platile cijenu isključenja, pa ih sada evo ponovo vraćaju, ali sa usavršenom tehnologijom. U domenu energije ne trebaju velike analize i studije, okrugli stolovi i razmatranja već treba rad.

Kristina ČETKOVIĆ

Promjeni sliku

Kod sa slike

Preostalo 1000 karaktera...

Portal Analitika zadržava pravo da obriše neprimjereni dio ili cijeli komentar bez najave i objašnjenja. Mišljenja iznešena u komentarima ne odražavaju stavove redakcije Portala Analitika.

Ovaj članak možete komentarisati kao registrovani korisnik ili kao gost. Odaberite jednu od opcija desno.

ANONIMNA PRIJAVA

PRIJAVI SE

[Registruj se](#)

Komentari: 17

m

16. 10. 2013 - 02:32

Svaka cast

8

4

Marko

16. 10. 2013 - 03:41

U kojoj to normalnoj drzavi kukumacu sto imaju naucene ljude. Pa od toga moze biti samo koristi za drustvo. To sto ne moze privreda da isprati trend nije razlog da i obrazovanje stagnira. Naprotiv, valjda ce ono usloviti privredni rast, a svakako ga ne moze usporiti. Drugo, ko ce zabraniti mladima da studiraju sta ze? Ako im ne daju na UCG oni ce olici na privatne fakultete kod nas ili okruzenju. Dakle sto vise obrazovanih, ali treba uvesti razliku izmedju recimo akademskih studija i primijenjenih, ne mogu imati isti koeficijent inzenjeri specijalisti i oni sa primijenjenih studija, kao u nekim kompanijama. Primijenjene studije racunati kao nekada vise skole tj pogonske inzenjere i to je rjesenje. A bolje da ljudi zavravaju 3 god studija nego da su srednjom i na ulici. Tako ce ipak dosta da nauce i lakse ce se i prestrukturirati ako budu morali.

12

2

Mladen

16. 10. 2013 - 05:30

Svaka cast profesore! Objasnio si sve.

11

8

Ivana

16. 10. 2013 - 11:22

Da, objasnio je da se treba vratiti kao nekada kada je godinu na ETF upisivalo po 120 odlicnih djaka i niko u generaciji ne završi u roku? a najvise problema su imali na matematici, jer je bila teza nego na stidijama matematike. Je li to normalno? Naravno da nije. slazem se da je i sada prelako ali za primiejnjen studije kako neko vec napisao. treba naci sredinu, ili primijenjen studije tretirati drugacije pri zaposljavanju

0

0

16. 10. 2013 - 07:02

ETF je ostao jedini ozbiljan fakultet na Univerzitetu CG.